

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

Egészévre . . . 8 korona
Félévre . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Kossuth Ferenc.

A magyar nemzet nagy lépésekkel halad nemzeti fejlődésén. A magyar politikai pártok ellenzék-néven ismert részei szövetkeztek és megalkották a koalíciót, melynek elnöke és vezére Kossuth Ferenc Cegléd város országgyűlési képviselője. Az elmúlt napok erős politikai harcai megviselték a derék vezér egészségét. — Kossuth Ferenc elébb Herkulesfürdőre ment, hogy egészségét helyreállítsa az ismét közelgő nagy napokra, utóbb Karlszbadba utazott utókurára. A nemzeti törekvések e derék harcosa és egyszersmint

Kossuth Ferenc, Cegléd város orsz. képv. legújabb arcképe.

vezére, most teljesen felépült. Korához képest friss erőben, jól érezi magát, aminek minden magyar örvend igaz szivből.

Kossuth Ferenc legújabb arcképét mutatjuk be olvasóinknak, hogy képen is láthassák a magyar nemzeti törekvések vezéralakját. Szeptember 15-én újra összeül az országgyűlés. A béke létrejövetelére gondolni sem lehet, a harc még nagyobb erővel fog kitörni és az a tudat, hogy nemzeti akaratunk, törekvésünk első vezére ilyen jó egészségben van, mindnyájunknak jóleső örömet szerez.

Az a bizalom, melylyel a nemzeti törekvések kivívásánál Kossuth Ferenc felé tekint a magyar nemzet, az a megnyugvás, melylyel a vezető tetteit fogadja a magyarság: teljesen érthető. Adjon Isten áldást munkásságára. Ez a nemzetre is áldás leszen.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

István király napján.

Amit jó István király ezer év előtt építeni kezdett, a teljes Magyarország még ma sincs felépítve, pedig ezer éve szakadatlanul hordja össze az építőanyagot a magyar nemzet. Nemzeti fejlődésünk utjában igen sok és nagy akadályok voltak a multban és vannak a jelenben. Mindezek között az akadályok között legnagyobb az, hogy a magyar király nem lakik az országban. Ebből a bajból aztán a nemzeti fejlődés számtalan akadálya származik. A hadsereg, melyet a nemzet vérről és pénzzel tart — nem magyar, a hadseregre költött milliók idegen kézbe folynak, a katonaságnál a pompás tizezernél is több tiszt állásba nem a magyar szülők gyermekei jutnak be, hanem mindenféle idegen. Ezek baszkodnak a magyar fiuk felett és a nemzet fizeti kegyesen a magyar fiuk kinzóit.

Hát az iparról mit szólnak. A magyar nemzet ereje a földművelés és az iparban volna lefektetve, de iparunkat teljesen elnyomja az oszt-rák verseny, mely a világ legrongyabb gyártmányával elárasztja hazánkat és a magyar elég buta ahhoz, hogy azt megvegye, mikor nálunk jobb iparcikkek készülnek, becsületesebb anyagból dolgozó tisztességes iparosaink vannak.

Nem is létesülhet az István király által építeni kezdett nagy Magyarország még a következő ezer évben sem, amíg a magyar nemzet komoly cselekvésbe nem nyilvánítja akaratát. És ezt a cselekvést minden magyar önmagán kell kezdje. Mert ott kell ám kezdeni! Ne papoljon magyar iparról, a kinek cifra idegen cafat fedi a testét. Csakis az beszéljen és terjeszse a magyar iparpártolást, aki minden szükségletét hazánkban szerzi be, mert hiszen ami most végbe megy e hazában, az csupa komédia. Így pedig nagy Magyarország ügyét elébb vinni nem lehet.

Szent István király ünnepén ott kellene lenni a nemzet fejének az ünneplők első sorában, ott kellene lépdelni István király szent

Jobbja mellett, amelylyel az ország alapját ezer év előtt megteremtette az első király és azt a munkát folytatni kellene a legutóbbi magyar királynak is. De hol van? . . .

A szent Jobb ünnepére Budavárába felzarándokoló magyarok! Üdvözlünk titeket e magasztos ünnepen. Vigyétek haza sziveitekben azt a reményt, hogy *egyszer úgy is lesz, a miként lenni kell*, aztán ne sokat beszéljétek, hanem küzdjétek, dolgozzatok, fáradságot ne kiméljétek a magyar nemzet nagygyá tételének munkájánál.

Országos dalosverseny Szombathelyen.

Szombathelyen szombaton kezdődött a több napig tartó dalverseny. Huszonöt egyesület jelentkezett testületileg és huszonhárom egyesület tagegyleti képviseléssel. Az 1400 dalos külön vonaton érkezett a városba. Reggel 8 órakor tömegesen vonultak fel a dalosegyletek a lovassági laktanyában levő verseny-csarnokba, ahol az összpróba volt.

Ugyancsak 8 órakor kezdődött az országos dalosegylet közgyűlése *Lung György* elnöke mellett. *Lung* üdvözlö a megjelenteket és a diszelnökségre *Ernuszt József* dr. főispánt választották meg. *Ernuszt* diszelnök örömmel üdvözölte a dalosokat.

A tetszéssel fogadott beszéd után felolvasták a közoktatásügyi miniszter üdvözlőlevelét, aki képviselőre *Ernuszt* főispánt kérte fel. Majd a versenyző dalosegyletek sorrendjét állapították meg. Az első csoport *Sztojanovics J.* „Magyar nóta“ című dalát, a második csoport *Zimay* „Suhog a szél“ című szerzeményét és a harmadik csoport *Hubert* „Édes lánykám“ című dalát énekelte.

Később a versenyhez vonultak ki a dalosok, a hol az a megállapított sorrendben folyt le óriási közönség jelenlétében.

A verseny után megkoszorúzták *Berzsenyi Dániel* szobrát, majd *Maczky Valér* cisztercita-rendi tanár szép beszédben méltatta *Berzsenyi* nagyságát. Délben a megyés püspök fényes ebédet adott.

A dalosversenyeket vasárnap, hétfőn és kedden folytatták az óriási hallgatóság közönség lelkes tetszésnyilvánítása mellett.

**Az aratási és cséplési árjegyzékünk ~
megjelent és azt**

kívánságra bárkinek ingyen s bérmentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám.

Forradalom Oroszországban.

Vérengzések, rendőri erőszak.

Oroszországban a vérengzés és gyilkosságok napirenden vannak. Az ostromállapot kihirdetése csak a nyilvános zavargásokat tette lehetetlenné, de titokban mindennap lelőnek vagy agyonszurnak valakit s a tettesek nem egy esetben maguk a rendőrök. Így a múlt napokban Odesszában egy magasabb rangú rendőrtisztviselő egy gyermekesoport szétverésénél nagy brutalitásokat követett el, amikor egy arra haladó huszonkétéves fiatal ember szavát tette előtte embertelen bánásmódját, elővette revolverét s egy lövéssel leterítette az ifjút. Röviddel ezután az esti órákban egy rendőr néhány embert kísért maga előtt; egy uriasan öltözött férfi érdeklődött irántuk, mire a rendőr feleletül lelőtte.

Éhínség Szentpéterváron.

Szentpéterváron a Narva-kapunál levő munkásnegyedben nagy éhínség uralkodik. A lakosság nyomora leírhatatlan. A szó szoros értelmében 30,000 ember éhezik. A közjótékonyt a kormány semmivel sem mozdítja elő. A nyilvános éttermek előtt, melyeket az éhezők ezrei ostromolnak, még csak rendőrség sincs, hogy a rendet fentartsa.

A cár elmaradt csapatszemléje.

A cár a csapatok megszemlélését Krasznoje-Szelóban elhalasztotta, mert a rendőrség nem ajánlotta neki, hogy most odautazzék. A letartóztatások, különösen a balti és a finn pályaudvar környékén tovább folynak. Trepov peterhofi utazásai alkalmával hol automobilon, hol vasuton, hol pedig gőzhajón utazott, hogy a reá leselkedő forradalmárok figyelmét elkerülje. A cár palotáin kívül Vladimir és Alexis nagyhercegek kastélyait is nagyon őrzik.

Orosz alkotmány.

A cárevics születésnapján várják Oroszországban az alkotmány kihirdetését. A cári manifesztum megjelenése iránt annál nagyobb az érdeklődés, mert ebben állítólag a háborúra vonatkozólag is fog kijelentéseket tenni a cár.

Az államnyomdában állítólag három manifesztum van készedve, melyeket a cár még nem irt alá. A Regierungsbote nyomdájában nyolc szedő és a nyomda egész személyzete lázas izgatottságban várja a manifesztumot. Az egész városban az a hír van elterjedve, hogy a cár a japán követelésekbe nem megy bele és a háború folytatását rendelte el.

Birodalmi pénztárak megtámadása.

A tartományokból érkezett jelentések szerint egyidejűleg négy helyen intéztek fegyveres támadást birodalmi pénztárak ellen. Opató, Vladova és Lubartó városokban mintegy tíz ember intézte a támadásokat, akik bombákat is használtak. — Opatóban husz-ezer rubelt raboltak, két pénztári őrt meggyilkoltak és hatot megsebesítettek. — Lubartóban egy tiszt is megsebesült; itt sikerült a tettesek egyikét letartóztatni. A birodalmi hivatalba bombát dobtak; a robbanás következtében több száz ablaküveg tört be.

— Vladovában egy pénztári tisztviselőt sebesítettek meg. A tettes, miután bombát dobott, megmenekült.

Zsidóüldözések Varsóban.

Varsóból jelentik, hogy Krause-nek 10-ére (6-naptár) kitűzött kivégzése alkalmából közhírré vált, hogy a déli órákban a zsidónegyedben nagy zavargások készülnek. A szövetségi párt fegyveres tagjai tüzeltek a rendőrökre. Amíg a zsidók az imaházban voltak egybegyűlve, 250 embert tartóztattak le. A rendőrség nagy fegyverraktárakat fedezett fel és lefoglalta a készleteket. Este nagy zavargások voltak, melyeket a rendőrség és katonaság teljesen szétvert.

A norvég népszavazás.

Norvégia törvényhozása június hónapban kimondta, hogy felbontja Svédországgal az uniót. Ime-tes, hogy erre a lépésre Norvégia törvényhozása azért szánta magát, mert nem helyeselte a közös diplomáciai képviselőnek azt a formáját, mely csak Svédország állami önállóságát juttatta kifejezésre. Az így felidézett sérelmek soká foglalkoztatták mindkét állam törvényhozását, míg végre Norvégia azzal lepte meg a világot, hogy kimondta a Svédországtól való elszakadást.

Ennek a határozatnak az utójátéka folyt le most Norvégia fővárosában. Most ejtik meg a törvényhozás által kimondott népszavazást, melyet különben Norvégia alkotmánya is előír. A népszavazás afölött történik, hogy helyesli-e a nép az uniónak megtörtént felbontását.

Az eddigi táviratok amellet szólnak, hogy a túlnyomó nagy többség a storting álláspontjára helyezkedik és elfogadja a különválást.

15-én délig 365,997 szavazatot adtak le a különválás mellett és 182-öt ellene. Még 12 kerület eredménye hiányzik, de ez már nem lehet kétséges.

Ezzel a döntéssel eldőlt Oszkár svéd király sorsa is, de egyuttal megindultak azok az izgalmas mozgalmak, amelyek egy trónváltás rendes kísérői szoktak lenni. Hogy ezekről az izgalmból hogyan kerül ki Norvégia, az bizonytalan, mert nem hihető, hogy Svédország az elszakadást mindennemű beavatkozás nélkül hagyja végbemenni.

Az orosz-japán háború.

Béketárgyalások.

A fogadási ünnepélyek véget értek s így a békekonzferencia megkezdését immár semmi sem akadályozza. Rosen báró és a japán megbizottak is megérkeztek már Portsmouthba.

A békekonzferencia első ülése 10-én egy óra hosszat tartott. Elsőben meghatalmazásukat mutatták be a békekövetek s egyben megállapították a legközelebbi ülés programját, megegyeztek a tárgyalás nyelvében is s az ülések időszakát is kijelölték.

A szombati ülésen az egyezkedő felek kölcsönösen kieserltek a békefeltételeket s hétfőig elhalasztották a további üléseket, hogy mindkét félnek elég ideje legyen a feltételek áttanulmányozására.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb áron a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért »

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Witte jelbetűs táviratban azonnal közölte a japán feltételeket a cárral. Az egyes távirati ügynökségek természetesen rögtön tudni vélik mindkét fél feltételeit. Mindezek azonban csak kombinációk, melyek akkor válnak bizonyossá, ha valamelyik egyezkedő fél hivatalosan közzeszi az egyes pontozatokat. Kétségtelen csak az, hogy a hadikárpótlás és Szachalin szigete körül fog lefolyni a legkeményebb küzdelem.

Összeütközés a béketárgyaláson.

A tulajdonképeni tanácskozás megkezdése előtt csupa mézes-mázos udvariasság volt mind a két fél s szinte olvadtak az egymás iránti kölcsönös bizalomtól. Most azután a legdiplomatusabb módon összekocantak.

Kitűnt ugyanis, hogy a japán békekövetek nem is kaptak teljes és végleges megbízást a mikádótól, míg az orosz cár teljes szabad kezet adott Wittééknek s békeköveteinek megállapodásához már eleve hozzájárult. Ennek a titoknak a kipattanása után Witte nyomban kijelentette, hogy ily körülmények között nem élnek jogaikkal. Majdnem két óráig tartott a vitakozás, amikor Komura előrántotta a feltételeket tartalmazó irást, melyeket az oroszok átvettek. Ezeket a feltételeket beható tanácskozás tárgyává teszik.

Békefeltételek.

Japán állítólag a következő tiz pontban foglalta össze békefeltételeit:

1. Oroszország hadikárpótlást fizet, később megállapítandó összegben.
2. Japán bekebelezi Sachalin szigetét.
3. A liaotungi félsziget (Port-Arthurról és Dalnyval) bérleti szerződésének átruházása Japánra.
4. Oroszország Kína javára lemond kiváltságos pozíciójáról Mandzsúországnak.
5. Oroszország elismeri a nyitott ajtó elvét a keletázsiai kereskedelmi forgalomban.
6. A délmandzsúriai vasut (Karbintól Port-Arthurig és Dalnyig) Japán birtokába megy át.
7. Korea Japán protektorátus alá kerül.
8. Japán parti halászati jogot nyer a szibériai vizeken egészen a Behring-tengerig.
9. Japán megkapja a semleges kikötőkben internált orosz hadihajókat.
10. Az orosz tengeri haderő korlátozása a keletázsiai vizeken.

Oroszország válasza.

Az oroszok 12-én adták át a japán békeköveteknek a japán békefeltételekre adott válaszukat. Feszült érdeklődéssel várják most az oroszok vála-

szának, illetve a japánok álláspontjának nyilvánosságra való jutását.

Tény az, hogy a japánok által kijelölt békefeltételek teljességében való elfogadása egyértelmű volna Oroszország kelet-ázsiai politikájának teljes bukásával.

De mégsem ezek a pontozatok, hanem a hadikárpótlás fizetése és Sachalin átadása érintik legfájdalmasabban Oroszországot. Ezekről a követelésekről mondják az oroszok, hogy teljesíthetetlenek, mert a vereség beismerésével meggyalázták a birodalom becsületét.

Harctéri hírek.

A harctérről arról érkezik hír, hogy az oroszok és japánok között ismét összeütközés volt s a japánok megkezdtek előrenyomulásukat az Amur torkolata felé.

A japánok, úgy látszik, még a béketanácskozás befejezése előtt döntő harcra készülnek s állítólag már tegnapi általános támadást terveztek. Erről azonban ezideig semmiféle jelentés nem érkezett.

Linevics jelentései.

Linevics tábornok jelenti: A japánok levélben közölték vele, hogy augusztus 9-ére általános támadást terveznek. A legutóbb Karbinba érkezett erősítésekkel az orosz hadsereg aug. 10-én négyszázhetven-ezer főre fog rugni.

Egy angol lapnak jelentik Tokióból, Japánország fővárosából, hogy Sachalin sziget elfoglalása után a közel eső Kamcsatka félsziget elfoglalását rövid idő múlva jelenteni fogják. Kamcsatka helyőrsége mindössze egy zászlóaljából állott és nem volt összeköttetésben a többi orosz haderővel.

Japáni hadifoglyok.

A szentpétervári haditörvényszék 10-én ítelt két japán hadifogoly felett, kik egy orosz dokkban voltak internálva és egy orosz altisztet tettleg bántalmaztak. A haditörvényszék az egyik japánt két évi, a másikat nyolc havi börtönre ítélte.

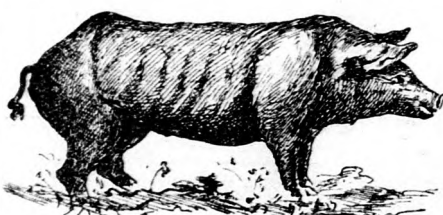
!!! Kliséket olcsón !!!

A „FUGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit .. .. (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja .. ..

a „Független Ujság“ kiadóhivatala.
(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

Szíves figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyiszilli Szent István gyógyszerészár kitűnő hatású készítményeit és pedig

sertésvész elleni óv- és hizlalóport,

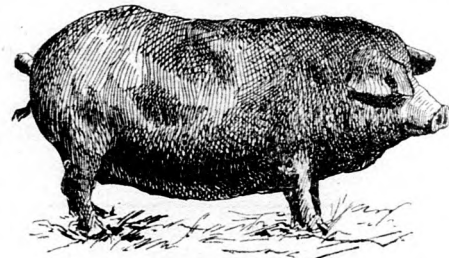

Disznópórt használata előtt.

mely rendszeres adagolás mellett nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyát s ennek révén a hizlalást meglepő mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva, az úgynevezett sertésvészt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész községek részére történik megrendelés, ennek arányában 20-30 százalékos engedmény nyújtatik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló ingyen s az egész küldemény bérmentve!

Köszvény-balzsamot izom, csusz és mindennemű csontfájdalmak ellen. Ára egy nagyobb üvegnek 2 korona 50 fillér, kisebb 1 korona 50 fillér.

Disznópórt használata után.

Lysol-Salleylt viszketegség és mindezenemű bőrbajok ellen. Ára egy tégelynek 3 korona. — Hajerősítőt hajhullás ellen. Ára egy üvegnek 3 korona 50 fillér és 2 korona 50 fillér. — Ezen szerek kitűnő hatásáról számtalan elismerő és hálaanyagokat tanuskodik.

Megrendelések GYÓGYSZERTÁR Somogy-Szill küldendők.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A szövetkezés és a kisiparosok.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara jelentésében részletesen megemlékezik arról a haladásról, a mit a területén levő kisipari szövetkezetek a múlt évben tettek. Reá mutat arra, hogy amióta a kisipari szövetkezetek az Országos Központi Hitel-szövetkezet támogatását élvezik, minden évben fokozottabb haladás tapasztalható. A szövetkezetek erős szervezetekké kezdenek válni és van reá remény, hogy a szövetkezet alapítási kedv nagyobbodni fog a jövőben. A kamara területén a jelenben 11 önálló szövetkezet és 4 szakcsoporthat munkálkodik a kisiparosok dolgának előbbre segítése érdekében. Ezek között van négy nyersanyagbeszerző szövetkezet, a szegedi és bezdáni bőripari, a szegedi és hódmezővásárhelyi agyagipari szövetkezetek; továbbá a bajai agyagipari és a hódmezővásárhelyi bőripari szakcsoporthat. Termelő szövetkezet működik Apatinban, a kosárfonóké. Ezenkívül alakult Hódmezővásárhelyen szabó- és butoripari szakcsoporthat, továbbá Szegeden alakulóban a cipész és papucsos szakcsoporthat. Kész-áruszövetkezetek a szegedi hitel- és árucarnok, továbbá a szegedi butoripari és a zombori árucarnok. A bajai és hódmezővásárhelyi hitelszövetkezetek kötelekében is alakultak szakcsoporthat. Ezenkívül még az iparosok ügyét mozdítja elő a szabadkai hitelszövetkezet. A szövetkezetek között legnagyobb forgalommal dicsekszik a szegedi bőripari szövetkezet. Ez a múlt évben több mint 170,000 korona értékű nyersanyagot adott ki tagjainak és 55,000 korona értékben szállított lábbelit a katonaság és hatóságok részére. Meglehető szép — 60,000 korona — forgalmat mutat ki a szegedi butoripar szövetkezet. Jól működik a zombori árucarnokszövetkezet is, 103,000 korona áru és 50,000 korona hitelforgalmat bonyolítván le. Az apatini kosárfonó szövetkezet, melynek csinos, izléses és nem drága készítményei a múlt évi szövetkezeti kiállításon is dícséretet arattak, eladott 82,463 korona értékű, tagjai által készített kosárfonó árut és 8830 korona értékű nyersanyagot. A hódmezővásárhelyi hitelszövetkezet kötelekében működő szakcsoporthat közül a szabó-szakcsoporthat 50 munkást foglalkoztat; ezek közt 25 munkás 9 varrógéppel a közös műhelyben dolgozik. E szakcsoporthat a közös hadsereg részére 7500 drb ruha varrását nyerte el, amelynek munkadíja a 10 ezer koronát meghaladja. Az asztalos szakcsoporthat a város által épített szálló asztalosmunkálatait bonyolította le nagy sikerrel 70,000 korona értékben. A bőripari szakcsoporthat hasonlóképen szép fejlődésnek kezd indulni.

A két évvel ezelőtt megalakított szegedi hitel- és árucarnokszövetkezetnek a sikertelen kezdeményezések miatt le kellett küzdeni elsőbbsen is az ellenszenvet. Az első év alatt mégis 75,000 korona volt az áruforgalom és mintegy 120,000 korona összegű számlát és váltót számított le a szövetkezet. Ezzel szemben a befizetett üzletész alig volt több kilencezer koronánál. Ma már nyugodt és rendes az üzletmenet és a szövetkezet azon van, hogy géphajtó erővel felszerelt közös műhelyeket létesítsen. A szegedi agyagipari szövetkezet 13,000 korona értékű nyersanyagot szolgáltatott ki az iparos tagoknak, a hódmezővásárhelyi pedig körülbelül 30,000 korona értékűt. Mindkét szövetkezet a legszebb fejlődésben van.

Spanyol szövetkezetek. Spanyolországban a szövetkezeti mozgalom ugyszólván még csirájában van; Catalaniát és a Baleári-szigeteket kivéve sehol sincsenek szövetkezetek, pedig ez a vidék mindössze csak tizenötöd része Spanyolország területének. Az egész Spanyolországban Catalaniában legfejlettebb az ipari élet, itt a legtöbb munkás és talán ezért vertek itt leghamarabb gyökeret a szövetkezetek.

A catalán és baleári szövetkezetek, összesen negyvenen, 1900-ban szövetséget alkottak, amelynek kötelekében ma már százegynehány szövetkezet van. A szövetséghez tartozó szövetkezetek fele Barcelona városában működik; ugyane városban a szövetségi kötelekén kívül is működik vagy negyven szövetkezet. Az összes spanyolországi szövetkezetek száma nem haladja meg a kétszázat. A szövetkezetek legnagyobb része fogyasztási szövetkezet; de vannak más szövetkezetek is; a barcelonai La Redemtora tégláégető, a La Tapiceria Artistica műszövő, a Les Artes Graficas nyomdász s a La Activa cipésszövetkezet. A törvényhozás és a kormány nem barátja a szövetkezeteknek; nagy adót rónak ki a szövetkezetekre s megtiltják nekik, hogy mással is kössenek üzletet, mint szövetkezeti taggal; 1903-ban a belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy például a termelősövetkezetek termékeiket csakis a szövetkezet tagjainak adhatják el, ami tisztára képtelenség. A spanyol szövetkezetek vezéreiből azonban mégis remélik, hogy ily mostoha viszonyok között is terjedni és erősödni fognak a szövetkezetek a spanyol földön is.

Új gőzmalom-szövetkezet. Dolován első dolovai hengergőzmalom-szövetkezet cég alatt malom létesült. A vállalat célja az, hogy Dolova község és vidékének kiscgazdái sajáttermésű gabonáját liszté és egyéb örleményekké dolgozza fel és ekként a terményeknek előnyösebb értékesítése lehetőleg biztosíttassék. Ügyes vezetés mellett minden sikerülhet és ha ez nem hiányzik Dolován, a vállalkozás igen szép erkölcsi és anyagi hasznot hozhat.

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyujt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
elzámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad:
Husnemüket, füstölt
ust, vadakat, szárnyasok-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöldség-
félét, gyümölcsöt stb.

• MI UJSÁG? •

Ha én király volnék.

*Ha én király volnék,
Magyarok királya:
Beköltözém budavári
Tündérpalotába...
S hogy királyságomnak
Soh' se legyen vége:
Beköltözém a magyar nép
Szíve közepébe.*

*Ott összegyűjteném
A mi édes álom
S életemet tenném arra,
Hogy valóra váljon.
Sasként fölrepülnek,
Galambként leszálnék,
Követném a nemzet lelkét
S a Mátvás királyét.*

*Sasként felrepülnek
Nagy hireddel népem,
Galambképen oszt' leszálnék,
Kunyhók közelében.
Gyógyfüveket adna
A viruló tájék
S levelével érintgetném,
Hol a szived fáj még...*

*...Ha én király volnék
— Fölséges királyom! —
Gyémántsöggel igazitnék
Az én koronámon
S drágagyöngyként hálakönyvek
Omlának rája...
Költözzél be Budavárba,
Gyöngyös palotádba
Magyarok királya!*

Tarcsafalvi Albert.

A király születésnapja. A király születése napján f. é. augusztus hó 18-án, délelőtt 10 órakor a Nagyboldogasszonyról nevezett templomban ünnepies szent mise fog tartatni. F. é. augusztus hó 20-án pedig *Szent István* első apostoli királyunk országos ünnepe fog a szokásos egyházi szertartásokkal megtartatni, a szokásos ünnepélyes körmenet f. hó 20-án reggel 7 órakor indul meg a Szent István kápolnából.

Az angol király Ischlben. Edvárd angol király augusztus hó 15-én délutántól másnap estig királyunk vendége volt. A látogatás ideje

alatt a két uralkodó két izben is huzamosabb ideig tanuk nélkül volt együtt és úgy látszik, hogy a találkozás nem volt egészen udvarias formáság. Az érkező angol királyt királyunk Gmundenben várta be és onnan Ischlig együtt jöttek, hol a város fellobogózva várta a fejedelmi vendéget. A délután folyamán az uralkodók kölcsönösen meglátogatták egymást. 16-án reggel kíséret nélkül sétakocsizásra ment a két uralkodó, majd fél 11-kor az angol király elutazott Marienbadba.

Mikó Imre gróf születésének századik évfordulója. Mikó Imre gróf volt miniszter és nagy hazafi százéves születésének évfordulóját nagy ünneppel készül megülni szeptember 4-én egész Háromszék. E végből egy rendező-bizottság alakult, mely a sepsiszentgyörgyi Mikó Imre által alapított kollégium tanári testületének részvételével Zabolán járt, a Mikes gróf kastélyban, ahol Mikó született, az ünnepély sorrendjének összeállítása végett. Az ország minden részéről a legelőkelőbb vendégek ígérték meg eddig ezen alkalomra jövetelüket.

Nagy amnesztia a király születésnapján. Egy prágai ujság azt írja, hogy a király 75-ik születésnapja alkalmából a politikai és más foglyoknak általános amnesztiát ad s e végből az igazságügyminiszterek úgy Magyarországon, mint Ausztriában leirtak az összes törvényszékekhez és fogházigazgatóságokhoz, hogy az elítéltekről küldjenek felterjesztést.

Toldy Ferenc. E hó 12-én volt száz éve annak, hogy Toldy Ferenc, a kiváló irodalomtörténész született. A nevezetes évforduló előestéjén kegyeletes aktusnak volt helye a kerepesi-uti temető. A nagy tudós özvegye, aki immár harminc esztendő óta gyászolja férjét, gyermekeitől s unokáitól körülvéve szép babérkoszorút tett az elhunyt siremlékére, azonkívül életben levő öt gyermeke nevében is egy-egy koszorút tett le, számos unokája és dédunokája nevében pedig virággal hintette tele a sirt. Itt emléjük meg, hogy a tudósvilág s az Akadémia az évfordulóra tervezett kegyeletes ünnepélyt, tekintettel a nyári szünetre, az őszre halasztotta.

Megszurt titkos rendőrök. Turzó István és Tusnovics György polgári rendőrök mult héten az Almásy-téren megismerték Grünfeld Izsák tiszta-ujlaki születésű rovvott multu csavargót, akit a főváros területéről örök időkre kitiltottak. Igazolásra szolitották föl, mire a csavargó Stromp Mari ismert zsebtolvajjal a szeretőjével együtt elszaladt. A detektivek utánuk iramodtak s a Wesselényi-utcában egy kapu alatt, ahová bemenekültek, elfogták őket. Turzó István meg akarta kötözni Grünfeldet, mire ez hirtelen kést rántott s mellbe szurta a gyanutlan rendőrt. Tusnovics titkos rendőr erre megkötözte a merénylőt s a szeretőjével együtt bevitte a főkapitányságra, ahol letartóztatták őket. Stromp Marit később a hetedik kerületi kapitányságra, majd a tolonházba vitték. A szerencsétlen detektivet a Rókus-kórházban ápolják. Allapota súlyos, de nem életveszélyes.

Az ujjlenyomat sikere. Nyitrán Herczegh István ottani rendőrfogalmazó e héten a daktiloszkópia (ujjlenyomat) segítségével letartóztatott egy tüzülegényt, aki egy kaszirnőhöz betört és onnan különböző tárgyakat ellopott. A tettes áruló ujjnyomatát a lámpa

porcellán golyóján találták. A gyanu több mellék-körülmény folytán a tűzilegényre esett, ki egyelőre tagad, de minden körülmény ellene vall.

Nagy erdőégés. A Petrozsény melletti havason nagy erdőtüz pusztított. A tűz Romániából a Tartarén havasról jött át a nagy szárazságban rohamosan terjedt. A csimpai fűrésztelepnek 10,000 köbméter fája és Thorockay grófnőnek 300 hold erdeje elpusztult. A tüzet a magyar és román hatóságok egyöntetűen oltották el.

Elcserélt halottak. Angol ujságok közlik e következő érdekes esetet. Egy igen gazdag amerikai hölgy meghalt Ausztráliában. Unokaöccse, aki egész vagyonát örökölte, táviratozott San-Franciskóból Ausztráliába, hogy küldjék el neki a nagynénje holttestét. Kérését teljesítették is, mikor azonban a koporsót felbontotta, meglepetve látta, hogy nem a nagynénje fekszik benne, hanem egy tábornok teljes díszben. Azonnal táviratozott Ausztráliába, ahonnan a következő meglepő választ kapta:

— A tábornokot tartsa meg; nagynénjét, tévedésből teljes katonai díszszel eltemettük.

Eltűnt katonai behívók. Szerencsén mult héten az ottani esendőrlaktanya kapuján kifüggesztettek nyolc katonai behívójegyet, de nem sokáig diszithették a laktanya kapuját az ismeretlen tartózkodású katonák behívói, mert a kifüggesztés után néhány órára valaki leszedte ezeket a behívókat és úgy eltűntette, hogy eddig nem is sikerült azokat feltalálni.

Véres harc tatárok és örmények között. Nahicsevánban a tatárok s az örmények közt ismét vérontás volt. A tatárok felgyújtották az örmények fából készült házeit s az örmények felfegyverkezve várták a támadást. Véres utcai harc keletkezett. Huszan meghaltak és igen sokan megsebesültek. Napoleon Lajos herceg kaukázusi kormányzóra többször rálőttek, amikor végighajtatott a városon, hogy személyesen intézkedjek. A herceg sértetlen maradt. A tetteseknek sikerült elmenekülniök. Nahicseván környékén, a szomszédos falvakban is örményüldözés készült.

A villám áldozata. A nagykarolyi határban a minap borzalmas módon halt meg három munkás. A vihar elől egy fa alá menekültek, ahol a villám agyonsújtotta őket. Valamivel távolabb állt tőlük egy leány, aki a réműlettől megőrült.

Betörő cigánykaraván. Sajó-Szent-Péteren Láng és társai fakereskedők irodájába ismeretlen tettesek betörték és a Wertheim-szekrényt, amelyben körülbelül 6000 korona készpénz volt, elrabolták. A csendőrség nagy csapat vándorcigányt tartóztatott le, akikre a betörés gyanuja hárul. A csendőrség a cigányokat az országuton érte utol és csak heves ellenállás után sikerült őket elfogni és láncra verni. Megmotoztatásuk alkalmával 15,000 korona készpénzt és egyéb érték tárgyakat találtak nála. Eszerint tehát a cigányok nemcsak a sajoszentpéteri rablást, hanem egyéb rablásokat is követtek el.

Zátonyra jutott magyar hajó. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság Zimonyból lefelé járó Margit nevű hajója szombaton délután Orsováról fölfelé jövet, a grébeni Kataraktán, Moldova közelében

sziklazátonyra jutott és nyomban sülyedni kezdett. A nagyon népes hajó utasait nagy rémület fogta el a veszedelem láttára, de szerencsére közelben járt a szerb Macsva nevű vontató gőzös, amely a félig már elsülyedt hajó utasait fölvette, a hajót magát pedig partra vontatta. A szerencsétlenség oka a nagyon kicsiny vizállás, s valószínűleg a nagyon heves szélvihar is. A Macsva elvitte a magyar hajó utasait Zimonyig. Sem az utasokban, sem az utasok holmijában nem esett kár. A szerb hajó közelléte szerencsés véletlen, mivel a Dunának épen azon a szakaszán ritkán találkoznak hajók, mivel a járható meder, különösen kisebb vizállásnál, igen keskeny.

Agyonütötte a meteor. Szalárdon a minap halva találták az országuton Fazekas Mihály gazdát, aki szekéren igyekezett Margitáról hazafelé. A halott teste valósággal szét volt roncfolva s a szekér is romokban hevert. A falu népe azt beszéli rémüldözve, hogy a szegény embert éjszaka meteor ütötte agyon s a mennyei követ meg is találták a véres halott mellett.

Kinai tiszték a magyar-osztrák hadseregben. Kinában az orosz-japán háború kitörése óta több gondot fordítanak a hadseregbe, mint azelőtt. A mult év derekán már negyvenezer európaiasan kiképzett katonája volt a menyei birodalomnak. Már katonai iskolát is állítottak föl, ahol a kínai családok fiait tisztté nevelik. Néhány hónap előtt pedig Jangeseng bécsi kínai követ azt a javaslatot terjesztette kormányára elé, hogy a tanulékonyabb és jelesebb fiatal kínai tiszték közül oszszanak be néhányat a magyar-osztrák hadseregbe. Jangeseng előterjesztését Pekingben kedvezően fogadták s az alkirályok már legközelebb ki fogják választani azokat a tiszteteket, a kiket Magyarországra és Ausztriába fognak küldeni, Csoufu, a nankingi király értesítette is Jangesenget, hogy tiz fiatal tisztet már ki is választott. Jangeseng bécsi követ érintkezésbe lépett a közös hadügyminiszteriummal a kínai tiszték beosztása iránt.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részv.-Társ.
Budapest, Muzeum-körút 19.

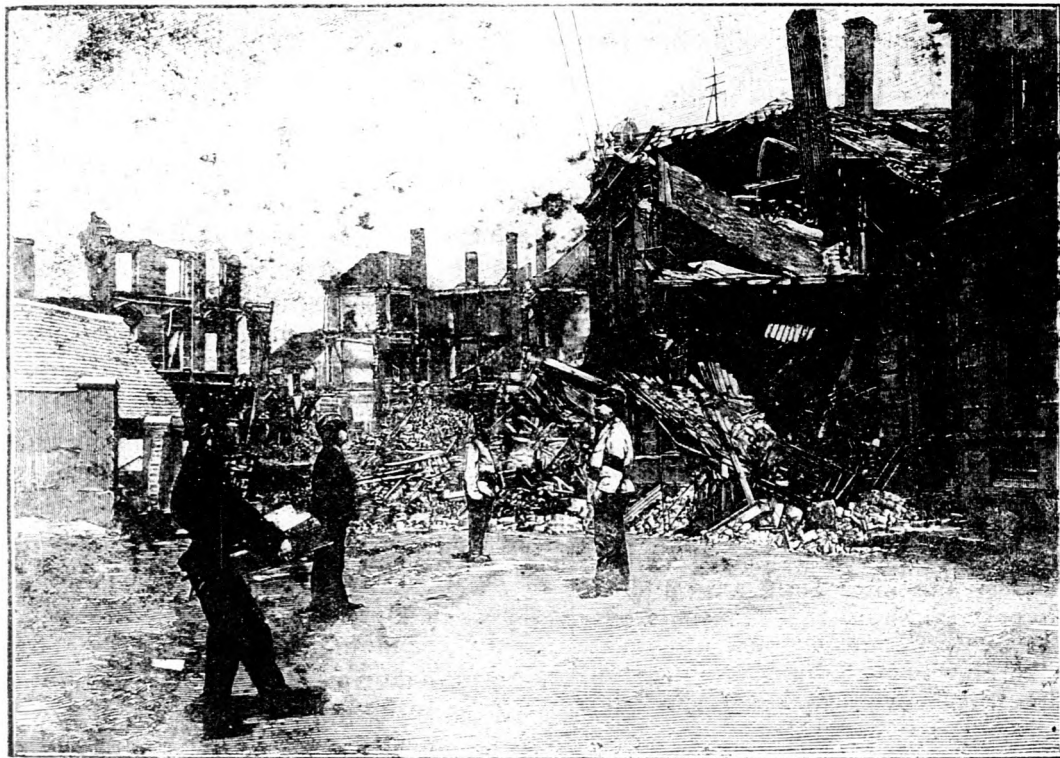
<p>BANKOSZTÁLYA utján törlesztéses jelzálog-kölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésénél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.</p> <p style="text-align: center;">VÁLTÓ- kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,</p> <p style="text-align: center;">KÖLCSÖNT sorsjegyekre, értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.</p>	<p>GÉPOSZTÁLYA utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:</p> <p>Gazdasági gépeket, Gőzcséplő-készleteket, Tolókerek-rendszerű vetőgépeket, Egytemes acél-akéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészgyári berendezéseket, Szecskavágók, Répavágók, Morzsolók, Daralók. Arjegyzék, költségvetés, szakszerű felvilágosítás ingyen.</p> <p>Gazdasági egyesületeknek, valamint közösi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.</p>
--	---

GAZDASÁGI DOLGOK.

Milyen az idei termés és mennyi gabonát vihetünk ki?

A földmivvelésügyi miniszternek augusztus hó 1-ről kiadott termésjelentése szerint az egész ország idei gabonatermése búzából 41·5, rozsból 13·4, árpából 12·7, zabból 11·3, összesen tehát 78·9 millió métermázsára becsülhető. Ez körülbelül megfelel az elmúlt 5 évi termésátlagnak, tehát közepes termésnek minősíthető. Tavaly gyenge termésünk volt és búzából 4·2, rozsból 1·5, árpából 1·9, zabból pedig 2·2 millió métermázsával kevesebb termett, mint az idén, csak hogy azonfelül még a kukorica, burgonya és takarmányból is nagyon rossz termés volt, ugy,

arra való volt, hogy a tavalyi rossz termés folytán megszorult gazdaközönségtől a spekulánsok közvetlen aratás után olcsón vásárolhassák össze a gabonát, és később nagy nyereséggel adhassanak tul azon. Azt hirdették, hogy Magyarország a maga zsirjában fog megfulladni, annyi a termés. Ma már azonban tudjuk, hogy csak közepes termésünk van, hogy az öt évi átlagos kivitelből számítva csak mintegy 11·4 millió mm. búzát és lisztet, 3·1 millió mm. rozst, 3·4 millió mm. árpát, és 1·2 millió mm. zabot vihetünk ki, tehát összes termésünknek alig egy negyedrészét vihetjük ki. Ausztriában ellenben a tavalyiál gyengébb termés volt, úgy hogy a mi fölöslegünk legnagyobb részét ott fogják elfogyasztani. Mivel pedig a külföldről csak métermázsánként 3 koronás vám mellett lehet búzát a közös vámterületre behozni és így ennyivel drágábban kell a magyar búzát Bécsben

A nagy tűz után.

hogy a gabonatermés legnagyobb részét itthon kellett elhasználni és ez okozta, hogy a f. év első felében 47 millió értékű gabonával többet hoztak be Ausztria és Magyarországra és 26·1 m. K. értékűvel kevesebbet vittünk ki, mint az 1904. esztendő első felében. De természetesen esőkkent az állati és egyéb gazdasági termékek kivitele is, úgy hogy a több bevitelt hozzáadva a kiviteli hiányhoz, a közös vámterület kiviteli mérlege csak a mezőgazdasági termékekből 112 millió koronával kedvezőlenebb volt. A tavalyi rossz termést tehát nagyon is megsínyeltük, mert e 112 millió korona jövedelem jóformán kizárólag a magyar gazdaközönség zsebéből csuszott ki és azonkívül jószágállománya is tetemesen megfogyatkozott. A tavalyi rossz termés mellett azonban legalább tisztességes ára volt a gabonának. Az idén, hogy egy kicsit jobb termés mutatkozott, már az aratás elején le akarták törni a gabona árát, úgy, hogy akkor a határidőpiacon olcsóbban lehetett venni a búzát, mint bárhol a világon. Ez árletörés

megvásárolni, mint amennyiért a külföldön megvásárolhatnák. Ma már ugyan a kész buza ára nálunk is tetemesen emelkedett, mert hiszen annak mmázsáját ma Budapesten 17—17½ koronáért vásárolják, vagyis körülbelül oly áron mint Brailában (Oláhország) és Londonban (Angolország). Miután pedig Ausztriába csak Amerikából szállíthatnak búzát a londoni avagy Romániából a brailai árjegyzés szerint tiszta sor, hogy a budapesti árak még ma is 1—2 koronával visszamaradtak a természetes árfejlődésmögött és így még a közel jövőben meglehetősen emelkedésre számíthatunk. Ami ugyan nem holt bizonyos, de legalább is valószínű. Amiből ismét az a következés, hogy akinek nem muszáj, ne adja el most a gabonatermését, vagy legalább is nem többet, mint amennyit okvetlenül muszáj. Erre való volt az egész kis közzgazdasági fejtegetés és ha ezzel is használhattunk valamit gazdatársainknak, hát jó szívvel tettük.

Erdőégés.

A növények vegyi összetétele és a talaj tápanyagkészlete közötti összefüggés.

A növények vegyi összetétele és a talaj tápanyagkészlete közötti összefüggésről egy szakember azt mondja, hogy azon esetben, ha a talajban sok tápanyag van és a megelemezett növényi alkatrészek is sokat tartalmaznak, az erős trágyázás nem lesz jövedelmező. Ha azonban a talajban sok tápanyag mutatható ki, de a növényi alkatrészekben nem s ugyancsak a termés sem kielégítő, akkor miután a talajban ez esetben a tápanyagok nehezen oldható alakban vannak jelen, a trágyázással segíthetünk ezen. Ebben a tekintetben a műtrágyáknak is jelentőségük van.

A talajban nehezen oldható káliumot, gipsz vagy még inkább mésztrágyával oldhatóbbá tehetjük. A foszfor-savat pedig kénsavas-káliummal vagy chilisalétrommal és a talaj televénytartalmának szaporításával tehetjük könnyebben oldhatóvá. Ilyen talajok nyers tápanyagainak kihasználását előmozdítjuk a megfelelő talajmiveléssel, öntözéssel. Ha a vegyi elemzés úgy a talajban, mint a növényekben kevés tápanyagot mutat ki, akkor úgy az istállótrágya, mint a műtrágyák alkalmazása indokolt.

Végre, ha a növényekben sok tápanyag, a talajban pedig kevés mutatható ki, akkor ebből arra következtethetünk, hogy a talaj sovány volt, de valószínűleg műtrágyázás vagy más egyéb trágyafélék alkalmazásával rövidebb időre növelték a talaj termőképességét.

Mérgehatásuak-e a kálisók.

A német gazdasági egyesület tanulmányoztatta azt, hogy a trágyázásra használt kálisók mérgezési hatással vannak-e a legelőre járó állatokra, vagy nem. Ezen kérdést, mely még eldöntetlen, intézte az egyesület tagjaihoz, kérve véleményüket arra nézve, hogy mennyiben tapasztalták azt, hogy a legelőkre járó állatokra az alkalmazott kálisók mérgezőhatással voltak-e valóban, vagy nem. Az egyesület nagyszámu tagjaitól beérkezett válaszok nem voltak egybehangzók, a miért is mindenestre nagyon ajánlható, hogy az istállóban és legelőn óvjuk meg az állatokat attól, hogy kálisót vegyenek magukhoz. Amennyiben előfordultak esetek, hogy az állatok kálimergezésben szenvedtek. A kálimergezés esete rendszeren olyankor fordult elő, a mikor az állatok sóéhségben szenvedtek. Tesler állatorvos kísérletei azt igazolták, hogy az állatok normális viszonyok között nem eszik meg a kálisót és különösen nem a kainitot olyan mértékben, hogy az szervezetüknek megárhasson. T. hát gondoskodjunk arról, hogy állataink sóéhségben ne szenvedjenek, mert akkor azok nem vesznek magukhoz kálisót. A kálisókkal való műtrágyázást pedig mindenkor, ott a hol helyénvaló, hajtsuk végre.

Szilvamoslék mint hizlótakarmány. A hizómarha szívesen eszi a szilvamoslékot, ha azt rostán keresztül folytatva, a magvaktól megszabadítjuk. Hozzávetőlegesen 100 kg. szilvamoslék mintegy 65—75 kg. takarmányrépával egyenértékű. Feletetni akkor kell a szilvamoslékot, amikor langyosra (40° C.-ra) kihült,

mert ha tovább várunk, megsavanyodik s egészségtelen lesz. Az állatok részint mint ialt kaphatják, részint úgy is, hogy forró állapotban szeckára öntjük, s azzal jól összekeverjük, mely utóbbit főleg akkor követjük, ha sok szalmát vagy rosszabb minőségű szénát akarunk feletetni, ami azonban a hizlálásnál nem ajánlatos. Hozzászoktatni vagy éheztetés által, vagy úgy is lehet az állatot, hogy eleintén csak kevés szilvamoslékot keverünk az eddig etetett takarmányhoz; mindez azonban lehetőleg csak a hizlálás kezdetén történjék. Ha bővében vagyunk a szilvamosléknak, akkor annyit adunk a hizónak, amennyit jóízűen megeszik; ez lehet 50 l. vagy több is fejenként s naponta. Tisztán csak szilvamoslékkal és szénával nem lehet a marhát teljesen kihizlalni, hanem azonkívül abrakot is kell neki adni. Az abrakot némi szeckával keverve külön kell etetni s nem a moslékhoz vegyíteni. Kádakban hónapokig eltartani nem célszerű a moslékot, mert akkor megsavanyodik s egészségtelen lesz. Nagyobb távolságból csak akkor ajánlatos a szilvamoslékot hazafuvaroztatni, ha frissen kapva, még aznap vagy legkésőbb másnap feletethető; de ez az időjárástól is függ, mert hideg időben nem romlik a moslék oly hamar, mint meleg időben.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe! !

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.

Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerekek.

Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

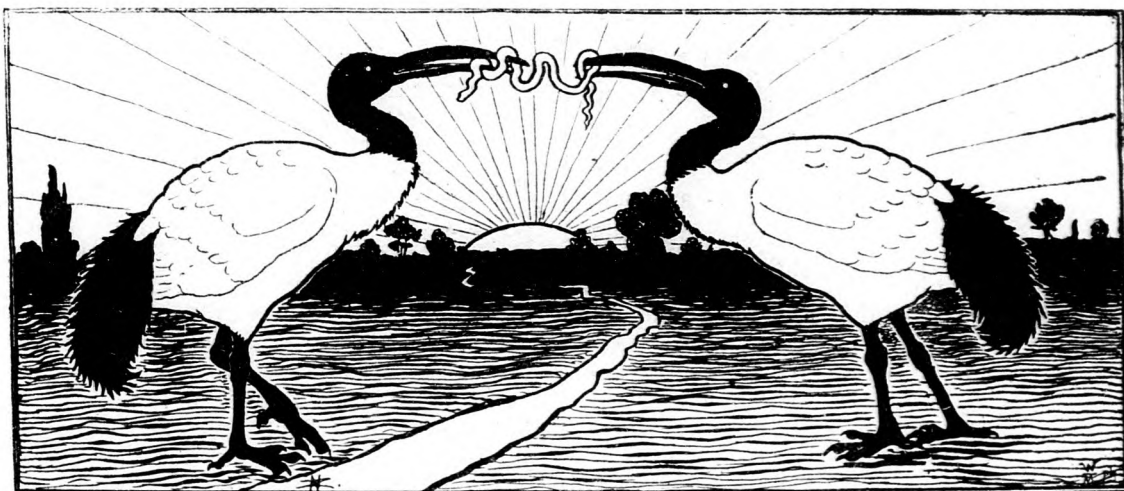
Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyczim: „AGRARIA“ Budapest.

Mulattató.

Álmatlan éj.

Álmatlan éj. Veled vesződöm,
Emléked öli lelkemet,
Utánad hajszolnak a vágyak,
Édes, gyötrő igézetek.

Valami baljós, vészes érzés
Lobogtat, perzsel, fojtogat;
Az égre nézek: téged látlak,
Az örvényben is csak te vagy.

Bármerre járjak: élém lebben
Incselgő, kedves alakod;
Múlttal, jövővel nem törődöm,
Urnöm vagy, én rabod vagyok.

Okoskodásom milyen gyarló,
Bölcsességem mily ingatag!
Mit énnekem a kin, a bánat,
A vád, — csak csókolhassalak!

Nem kérdelem: hogyan éljük végig
E gyötrő, vészes életet —
Szeretsz: beérem e tudattal,
Szeretlek: elég ez neked.

Előttünk fenyegető mélység,
Mögöttünk örvény feketéll',
De minket tüzzsárnyak ragadnak:
Izzó vágy, forró szenvedély, —

S a szerelem e viharával
— Ha a világ rommá dül is,
Utat törünk a mennybe, lelkem
A poklokon keresztül is.

Endrődi Sándor.

A torlaszhős vége.

Jókainak egyik legszebb regénye az, mely e címet viseli: *A köszivű ember fia*. E regénynek legszebb alakja, legtragikusabb hőse: Goldner, a bécsi egyetemi hallgató, a lánglelkű ifju, a torlaszhős, a szerencsétlen szerelmes, a bécsi forradalom véres, de dicső áldozata.

Az ifju küzd a nép igaz jogaiért, küzd a zsarnoki kormány ellen s küzd a felbérelt csőceselék ellen. Lánglelkű szónok és hős katona egyszerre. Az egyik órában fenséges eszméssel, a másik órában éles szuronyal ver meg ellenfelét. Teremti és vezeti a forradalmat s meghal eszméiért.

Szeret egy szép hölgyet, kinek arcán angyalszerelem, szívében pokol lakik. A hölgy kéme a hatalomnak. Odamegy a forradalom lelkesült ifjai közé, csinál nekik kokárdát, házára kitűzi zászlójukat s minden nap ellesi s a hatalomnak besugja minden titkukat, minden hadi tervüket.

Goldner védi Bécsset Windischgrätz hadserege ellen. A harc utolsó éjjelén sebet kap. Vérző sebére szoritja kezét s megy a sötét éjszakában imárottja ablakához. Imárottja házában még ott leng az ő lobogója s ő bekopogtat az ablakon, hogy hölgye ápolja őt, vagy ennek karjai közt lehelje ki lelkét. Az ablak nem nyílik s a kapu is bezárva. Kopogtatására, édes suttogására, fájdalomkiáltására nem hallgat senki. Hölgye otthon van, hallja a hős hangját, de nem nyit neki ajtót.

A sebzett hős felnéz az erkélyre, ott lobog az ő zászlója. Egyszerre csak bevonják a zászlót s helyébe kitűzik a hatalomnak és a halálnak jelvényét, a fekete-sárga lobogót, mely ellen küzdött, a melyért kapta a halálos sebet. Az ifju a látományra leveszi sebéből odaszoritott jobbját s arcát fölemelve a sötét égre, odacsapja véres tenyerét a ház küszöbéhez s aztán arccal a kövezetre hull és meghal.

* * *

Jókai regényének ez alakja így ér véget. Hősi, szép, de szomorú halál.

Ez a Goldner, ez a bécsi egyetemi ifju, ez a regényhős nem költői alak, nem Jókai fantáziájának szüleménye. A bécsi forradalom napjaiban úgy élt és úgy működött, mint ahogy Jókai leírja. De halála nem akkor, és nem úgy következett be, hanem sokkal később, harminchat év múlva s nem Bécsben, hanem

Budapesten. S halála sokkal szomorubb volt és hősiebb, mintha a csatában kapta volna a sebet.

En ismertem ezt a Goldnert élte végén, benső barátom volt haláláig s mély fájdalom fog el, ha rá gondolok. Életéről és haláláról el kell mondanom egyet és mást.

* * *

Március 13-án 1848-ban szép napja volt Bécsnek. Még sokkal szebb, mint a mi március 15-iki napunk. Gazdag eseményeiből csak ezt mondom el, ami Goldnerre tartozik.

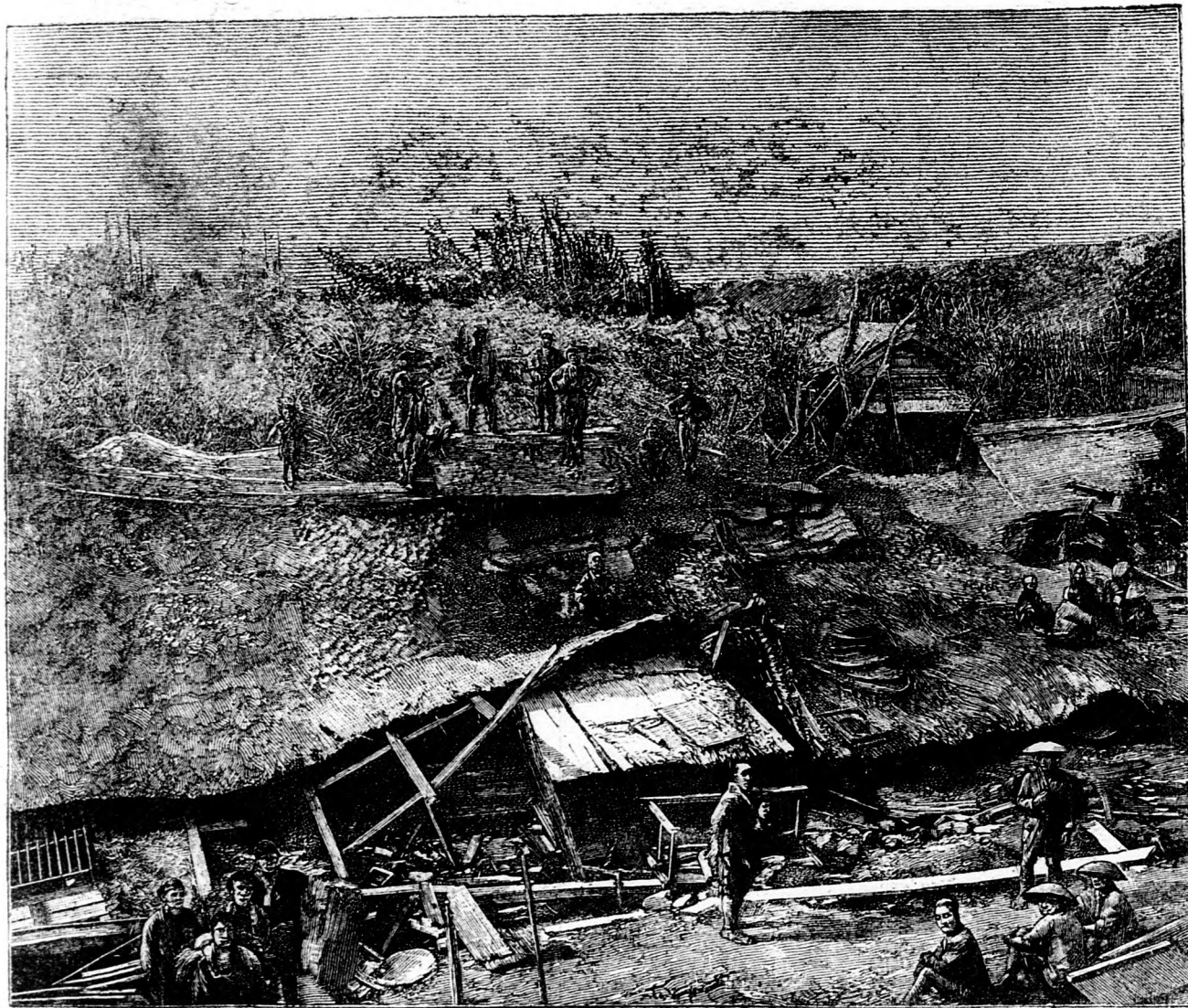
A tömeg nagynehezen beereszti s az ifju előre furakodik. Mikor az udvar közepébe ér, éles hangon elkiáltja magát:

— Kossuth beszéde!

S ujra lobogtatja feje fölött azt a papirost.

Erre a szóra egy pillanatra elnémul a zaj s az óriási embertömeg csöndes lett, mintha ott sem volna, a másik pillanatban mennydörgő kiáltás hangzik föl minden ember ajkáról: Eljen Kossuth, halljuk Kossuth beszédét.

A palota udvarának közepén volt egy szivárványos kut egy ernyőalaku fedél alatt. A földelen

A bandai-hegy robbanása Japánban

A háromezer egyetemű ifju ott volt már a rendek palotájának udvarán, körülvéve ezer meg ezer ember által. Montecucoli gróf országos marsal kikiáltott egy ablakon, hogy az ifjuságból tizenkét ember menjen be a rendek gyűlése elé s adja elő a nép kívánságát, a rendek nyomatékosan fogják majd azt támogatni a trónus előtt. A tizenkét ifju bement.

A tanácskozás ott bent sokáig tartott s addig az óriási tömeg ott várt és zugott az udvaron. E várakozás közben a kapuhoz jön sietve egy kised termetű, szőke ifju s feje fölött egy papirost lobogtat a levegőben. Erélyes hangon követeli a tömegtől, hogy őt eresszék be az udvarra a rendek tanácskozó-termének ablakai alá.

meglehetett állani. Egy óriás erejű tiroli ifju megkapta a kis szőke ifjut s felkuszta a kut tetejére. A kis szőke ifju itt elmondá, hogy Kossuthnak, a nagy magyar szabadsághősnek lefordítá beszédét, melyet az Pozsonyban, március 3-án tartott s melyben Ausztria szabadságát és alkotmányát követeli a hős magyar nemzet nevében.

— Halljuk! Halljuk! — volt a néptenger zugó felelete.

De a szőke ifju hangja gyenge volt, szeméi könnyekkel tele, szíve elfogult. Felugrott hozzá amaz óriás tiroli fiu, kivette kezéből a papirost s hatalmas hangon elkezdte olvasni Kossuth beszédét. A tömeg majd némán, majd egetverő harsogással helyeselte a

beszédet. A teremben tanácskozó rendeket meglepte, megijeszté a tömeg lelkesülése. Megtudták, hogy Kossuth beszéde ragadja magával az egyemi ifjúságot. A rendek első emeleti ablakából egy császári manifesztumot löktek le a tiroli fiu kezébe azzal, hogy az országos marsal parancsára hagyja félbe Kossuth beszédét, hanem a helyett olvassa fel a császári manifesztumot.

A kis szőke ifju köz' ekiáltott:

— Szakítsátok szét azt a manifesztumot!

Szavait harsogó helyeslés kísérte. A manifesztumot összetépték s Kossuth beszédét befejezték. A lelkesedés vihara, mely erre kitört és állandóvá vált, megdöbbsenté a rendeket s a rendek ellenmodás nélkül fogadták el az egyetemi ifjuság követelését. E követelés pedig nem volt kiesiny: sajtószabadság, vallás-szabadság, tanszabadság, felelős miniszterek, népképviselő, nemzetőrség, német szövetség, alkotmány! — Akkor az istenkáromlás se volt nagyobb bűn, mint e szavakat kiereszteni Bécsben, Metternich idejében!

Ez a kis szőke ifju, ki Kossuth beszédével e nagy dolgot cselekedte, volt Goldner, Jókai regényének egyik hőse.

Goldner ettől fogva egyik vezére lön a bécsi aulának, az egyetemi ifjuságnak. Társaival együtt szervezte a nemzetőrséget, csinálta és vezette a bécsi forradalmat s védte Windischgrätz hadserege ellen Bécsét és az alkotmányt.

S midőn elveszett mind a kettő, megalkotta a bécsi magyar légiót s eljött hozzánk vérét ontani Magyarországiért és a szabadságéért. Az 1849-ik év elején érkezett társaival együtt Debrecenbe.

Résztvett a tápió-licskei, isaszegi, nagysarlói csatákban. Kossuth a hős 47 ik zászlóalj főorvosává nevezte ki. A komáromi július 12-iki ütközetben súlyos sebet kapott. A hadjárat folyamán megtanult magyarul; az önyomatás gyászos éveiben itt bujdosott nálunk, később nevét megmagyarosítá Bányaira, megnősült, magyar leányt vett el, itt maradt nálunk s lett igaz, jó magyarrá. Mikor a honvédséget szervezték, 1868 után, őt is kinevezték honvédtörzsorvosnak.

* * *

Ezelőtt jó esomé évvel meglátogatott engem.

Hatvanéves agg férfit, de az aggság nem testen, hanem lelkén társzott meg különösen. Leike meg volt törve. Lázasan fuldokolva, könnyes szemekkel adta elő panaszát.

Egy közös hadsereg' eli tiszt bevádolta őt. Oly vádat emelt ellene, mely becsületét, önérzetét, életének minden dicsőségét tette tönkre. A hadbiróság elítélte. Az ítélet nem súlyos, de megbélyegző. Arra kért, hogy ujtsam meg perét s ekként állítsam vissza becsületét.

— Öreg barátom, mondok én n ked valamit. Én is kuruc ellenzéki ember vagyok, nem igen hallgatnak rám a hadbiróságnál. Hanem hát Jókai örök emléket állított a te nevednek egyik legszebb regényében s ő jó ember s nekem is jó barátom. Elviszlek én hozzá. Az ő szavára hallgat nemcsak a miniszter, hanem a király is. Kérjük meg együtt, ő segít rajtad.

Tudtam, hogy a hadbiróságnál nehéz lesz boldogulni. Tudtam, hogy a régi honvédek szívesen látja a hatalom távol a honvédegtől. Ő forradalmár volt, hős volt, régi honvéd volt, öreg volt: sok bűn ez egy ember vállán. Valami más jutott eszembe.

Hevesen tiltakozott.

— Tudom — ugymond — hogy Jókai segítene, de nekem nem a kegyelem kell, hanem a becsület, nem a pártfogás, hanem az igazság.

Megkezdtem ügyének megmozdítását. Meglátogatott gyakrabban.

Egyszer olvastam a lapokban, hogy egy Bányai nevű ifju a Dunába ugrott, de szerencsésen kimentették. Kérdém tőle, hallotta e a hirt? Arca elborult és szeme könybelábadt kérdésemre. Reszkető ajakkal felelé:

— Az én fiam volt. Ha becsületem vissza nem nyerem: fáj, hogy megmentették. Ne viselje nevem tovább senki!

* * *

A mitől féltem, bekövetkezett. Minden lépésem sikertelen volt s perujtási kérelmem elutasított.

Meglátogatott még egyszer.

— Köszönöm, pajtás — ugymond — minden szíveségedet. Utolszor jövök hozzád, s ha még látni akarsz, látogass meg engem. Mert én már csak a temetőbe megyek ki ezentul.

Vigasztaltam. Minden szavam hiába volt. Kezemet megrázta, megölelt hosszan és elment tőlem örökre.

Agynak esett még aznap s többé nem is kelt fel, csak a — temetőben.

Pár hét múlva halotti jelentését küldték el hozzám. Meghalt, mert becsületéről a földet le nem törölheté.

Pedig én tudom, hogy becsülete oly tiszta, mint a hajnal s oly fényes, mint a déli nap.

Dicső harcunknak egyik legfényesebb hőstakarja a hant, mely az ő hamvait takarja

„B — st“

Eötvös Károly.

Képeinkhez.

Erdőégés. Az Amerikába kivándorlók sok szerencsétlenségnek néznek elébe. Százával pusztulnak a bányászserencsétlenségek alkalmával, ezrével a ragályos betegségekben. Egyik veszedelmes üldözőjük az erdőégés. Valami borzalmas élet napokig menekülni a tűzhalál karjai közül, futni a tűz elől együtt a vadállatokkal és eldobni életünk keserves keresményeit csak azért, hogy életünket talán megmenthetjük. Ezt a rémes erdőégést mutatja képünk.

A Bandai-hegy robbanása Japánban. Szép ország Japánország. Csupa virág, meg árnyas erdők ölen élnek az emberek, de a szigetország hegyei tűzhányókból alakultak és többször kitörnek a föld gyomrából az elfojtott erők. Nagy kitörés volt néhány év előtt a Bandai-hegy robbanása is, melyet a föld mélyéről feltörő gőzök teljesen szétdobtak. A hegy aljában épült kis falu házacskaikat összedütögette a földrázkodás. Képünk az összedült házakat mutatja szerencsétlenül járt lakóikkal.

A nagy tűz után. Szepesváralja kétszer gyult ki az elmúlt napokban és teljesen leégett a szép kis város. Kormos épületfalak meredeznek az égfelé, mint felkiáltó jelei a pusztulásnak. A közelmúltban tűzvész által elpusztult helységek közül legszomorubb kép a szepesváraljaiaké, mert ez a szép kis város majdnem teljesen megsemmisült.

Szótalány.

— Lengyel Ferencről. —

Hét betüből állok, három tagot adok,
Az első tagommal sebeket takarok,
De ezen tagommal dolgot is jelentek,
Kézzeled is, géppel is a szabók művelnek,
Második tagomat olvasd el fordítva,
Előtted egy tárgy áll, a mi a fa karja.
Utolsó tagomat „k” betűvel told meg,
S olvasva egy testrészünk nevét kapod meg.
Mind a hét betűmet ha együtt kimondod:
Egy józü gomba nevét olvashatod.

Megfejtési határidő 1905. augusztus hó 27.
A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.
A „Független Ujság” 32. számában közölt talány megfejtése:

„Édes hazám, édes anyám,
De sok sebből vérzel.”

Pósa Lajos.

Helyesen fejtették meg: Nagy Etele, Horog Klárka, Renner Ida, Polyáni Anna, Péterfy né L. Mariska, Seres Lajosné, Borbát Gézáné, Horog László, Papp Ferenc, Németh István, Varsó Ferenc, Vakareszku István, Béres István, Renner Antal, Dobos András, Tóth P. András.

A sorshuzárnál Németh István neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalom gyanánt egy regénykötetet küldöttünk.

LEVELES-SZEKRÉNY.

C. A. Debrecen. Nem kaptam egy betűt sem. Levelet csak (Bpest IX., Köztelek) címre kérek. Üdvözlét. — **Nagy Gusztáv.** A vadrepece ellen 15%-os vasgálicoldattal lehet sikeresen permetezni. A permetezésnek akkor lesz kellő haszna, ha sem nagyon korán, sem nagyon későn nem alkalmazzák. Legjobb olyankor permetezni, ha látjuk, hogy a virágbimbók itt-ott mutatkozni kezdenek, a virágzás után már késő a permetezés. Az igen korai permetezés azért baj, mert megeshetik, hogy sok vadrepece majd még csak a permetezés után kel ki s így a permetezést ezek miatt kellene megismételni. A permetezésre száraz derült időt kell választani. — **Barta B. Elek.** Kisebb mennyiségű tej feldolgozására legalkalmasabb az Alfa-Baby separator. Kapható az Alfa-Separator részvénytársaságnál (Budapest, VI., Lomb-u. 11.). Tessék onnan árjegyzéket kérni. — **Vitatkozók.** Ha a szalma keresztszámra adatik el, akkor az eladót csak a cséplésnél nyert szemtermés, a vevőt pedig a visszamaradó szalma, törek és polyva illeti. Ez általánosan bevett szokás, amely azon alapszik, hogy p. o. egy 18 kérés kereszt után 50–60 kg. buzaszalma és 10–20 kg. polyva, illetve 60–70 kg. rozsszalma és 10–20 kg. polyva, vagyis átlagban 70–80 kg. szalma, törek és polyva nyerhető, minél fogva az illető vidéken divó szalmaárak szerint egy kereszt után származó szalma, polyva és törekért tényleg 40–60–80–100 fillért szokás fizetni, illetve ilyen árakon megváltják ezt a részes aratóktól is. — **Konta Lajos.** A zsineget a marha nem eszi meg. Ha pedig kivételesen elrágja, vagy pedig megszeeskázva kerül a takarmány közé, akkor sem baj, mert nem árt meg az állatok emésztésének. — **Tar László.** A munkácsy-féle szabadalmazott tüzhelyek Markhót Jenőnél (Budapest, V., Lipót-körut 7. szám) kaphatók. — **H. J. Solt.** Pénzügyőrségbe való felvételét a legközelebbi pénzügyigazgatóságnál kell kérelmezni. Kérvényében felsorolandók: kora, vallása, családi állapota, iskolai képzettsége (4 elemi osztály elvégzése elegendő), katonai kötelezettsége és nyelvtudása. Ruházatát a kincstár ad. Közelebbi tudnivalókat a pénzügyigazgatóságtól tudja meg. — **Beck Ferenc és Császár Károly** uraknak: a kért mutatószámokat elküldöttük. — **Szluha Flórián, Jakisa Iván, Berki József, Borsos Sándor, Varga József, Jankó György, Hulicskó János:** az elmaradt számokat postára adtuk. — **Szepesi Gyula.** A címváltozást bejegyeztük.

A „Független Ujság” színes hirdető képét bárkinek megküldi kifüggesztés végett a kiadóhivatal, ha ezért levelező-lapon hozzánk fordul.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1905. aug. 18.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 112–120 K., vidéki borjúhús 130–140 K., sertéshús 120–130 K., szalonna füstölt 160–165 K., szalonna, olvasztani való 140–150 K., háj 144–150 K., sertézsír 148–150 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1·28–1·60 K. hazai sonka 1·60—2· K.

Baromfifélék: élő tyúk 3·00—3·60 K., rántani való csirke 1·50—2·40 K., sütni való csirke 2·50—3· K., kacsa, hizott 4·00—6·00 K., lud, hizott 10·—18· K., pulyka, hizott ———— K., páronkint. Vágott hizott liba 1·70—1·90— K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 2·00—2·60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Buza. (Árak métermázsanként értendők). Buza 16·—17·20 K. Rossz 12·80 K-tól 13·— K-ig. Árpa 12·40 K-tól 12·50 K-ig, jobb minőségű 12·60 K-tól 12·60 K-ig. Zab 12·70—13·50 K. Teng. ri 17·80 K.

Tojás: bácskai 66—68 K., erdélyi apróbb áru 64—65 K. ládánként. (1440 drb.) Apadt ——— K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 8·—9·— K. rózsza 1. 5·60—6·00 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 11·—12·— mm.-ként.

Teavaj: (centrifugál) 2·16—2·40 K., főzővaj 1·50—1·80 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 16—24 fillér.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Takarmányvásár. Réti széna 5·—6·60 fillér, mubar 5·20—5·80 fillér, zsupszalma 4·20—4·80 fillér, aloraszalma ——— fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

„PARAGON”

a legjobb minőségű sűrű gépenőzsir, mert csontolajjal van vegyítve és savmentes: tehát a cséplőgép és locomobil tengelyeit hőnfutástól és savmarástól megmenti.

Szine fehér, teljesen szag- és üledékmentes; óriási kenőképesége folytán a legolcsóbb kenőanyag. Szétküldés 1, 5, 10, 25 kg.-os dobozokban 50, 100, 180 és 250 kg.-os hordókban. — Kapható:

SCHOTTOLA ERNŐ

czégnél

BUDAPEST, Andrassy-ut 2.

Mintával és bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

1904. évi forgalom: 22,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek minden évben **julius és szeptember**
hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

A miskolci országos baromfi-kiállításon
diszoklevéllel kitüntetett

sárga orpingtonok faj-
tisza tenyésztőjásai

12 darabonkint, patent csomagolással és
postai szállítással 10 koronáért kaphatók

Szilassy Elemér-nél
Verebély, Bars megye.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő

minőségben legolcsóbban

**„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság**

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.